

Uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 96/06

Sędzia SN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk

Sędzia SN Antoni Górski (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie egzekucyjnej ze skargi dłużnika Ryszarda Marka Z. na czynność komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bytowie w sprawie (...) przy uczestnictwie wierzyciela Gminy Miejskiej S. po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 7 grudnia 2006 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z dnia 27 lipca 2006 r.:

"Czy uiszczenie przez radcę prawnego opłaty od skargi na czynność komornika w momencie późniejszym niż wniesienie skargi, lecz przed upływem terminu do jej wniesienia, prowadzi do odrzucenia skargi na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. jako nie opłaconej należycie?"

podjął uchwałę:

1. Przewidziany w art. 130² § 3 k.p.c. rygor odrzucenia nienależycie opłaconego środka odwoławczego lub zaskarżenia ma zastosowanie także do skargi na czynności komornika.

2. Skuteczne jest opłacenie przez radcę prawnego skargi na czynności komornika po jej wniesieniu, lecz przed upływem terminu zaskarżenia.

Uzasadnienie

Reprezentujący dłużnika radca prawny wniósł w dniu 29 kwietnia 2006 r. skargę na czynność komornika. Nie uiścił od niej od razu opłaty stałej w wysokości 100 zł, należnej na podstawie art. 25 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm. – dalej: "u.k.s.c."), lecz dopiero w dniu 2 maja 2006 r. Sąd Rejonowy przyjmując, że stosownie do art. 10 u.k.s.c. opłata powinna być uiszczona równocześnie z

wniesieniem pisma podlegającego opłacie, postanowieniem z dnia 4 maja 2006 r. odrzucił skargę, uznając, iż nie ma znaczenia okoliczność, że opłata wpłynęła do sądu w terminie otwartym do wniesienia skargi.

Rozpoznając zażalenie dłużnika na to orzeczenie, Sąd Okręgowy powziął wątpliwość prawną, sformułowaną w przedstawionym do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przed udzieleniem odpowiedzi na przedstawione pytanie prawne należy przesądzić kwestię wstępną, czy przewidziany w art. 130² § 3 k.p.c. rygor odrzucenia pisma wnoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika z powodu nieuiszczenia należnej opłaty stałej lub stosunkowej, ma zastosowanie do skargi na czynność komornika. Problem bierze się stąd, że wśród wymienionych w tym przepisie środków odwoławczych i zaskarżenia nie ma skargi na czynności komornika, w związku z czym powstaje wątpliwość, czy wyszczególnione w tym przepisie środki tworzą katalog zamknięty, czy też jest to wskazanie najważniejszych z nich, niemające charakteru wyczerpującego.

Rozstrzygając tę kwestię, należy zwrócić uwagę, że art. 130² § 3 k.p.c. nawiązuje wprost do art. 363 § 1 k.p.c., przewidującego podział ogólny środków, za pomocą których można kwestionować orzeczenia, na środki odwoławcze i inne środki zaskarżenia. Nie ulega wątpliwości, że skarga na czynności komornika należy do innych środków zaskarżenia. Samo posłużenie się w art. 130² § 3 k.p.c. formułą ogólną, dosłownie przejętą z art. 363 § 1 k.p.c., przemawia za tym, że wymienienie środków odwoławczych lub zaskarżenia nie było wyczerpujące, zwłaszcza że uczyniono to w nawiasie, co jest najczęściej używanym zabiegiem wskazującym, że wyszczególnienie jest przykładowe.

Mocnego argumentu za tym stanowiskiem dostarcza wykładnia systemowa. Ustawodawca, ograniczając w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pobieranie opłat tylko od niektórych środków odwoławczych i zaskarżenia, posłużył się słowem „wyłącznie” (por. art. 35 ust. 1 i 36 ustawy), którego nie użył w art. 130² § 3 k.p.c. Nie ma także uzasadnienia logicznego wyłączenie spod działania rygoru przewidzianego w art. 2 § 130 3 k.p.c. takich środków zaskarżenia jak skarga na czynności komornika lub sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. W rezultacie trzeba przyjąć, że nieuiszczenie przez

profesjonalnego pełnomocnika opłaty stałej od skargi na czynności komornika powoduje odrzucenie skargi, bez wzywania do jej opłacenia.

Przesądzenie tej kwestii wstępnej prowadzi do problemu, który jest przedmiotem przedstawionego do rozpoznania zagadnienia prawnego, a mianowicie, czy uiszczenie opłaty od skargi na czynności komornika musi nastąpić jednocześnie z jej wniesieniem, czy też można dokonać opłaty później, byleby w terminie przewidzianym do wniesienia skargi.

Sąd Okręgowy trafnie zwrócił uwagę, że art. 10 u.k.s.c. jest odpowiednikiem art. 15 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.). Na tle art. 15 w związku z art. 17 tej ustawy w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano obciążający profesjonalnego pełnomocnika obowiązek opłacenia pisma zawierającego środek odwoławczy lub zaskarżenia podlegającego opłacie stałej nie oznacza, że opłata ta powinna być uiszczona równocześnie z wniesieniem pisma, gdyż prawnie skuteczne jest jego opłacenie najpóźniej w ostatnim dniu terminu zaskarżenia (por. m.in. postanowienie z dnia 16 maja 1969 r., III CRN 136/69, nie publ., uchwała z dnia 25 września 1970 r., III CZP 58/70, OSNCP 1971, nr 9, poz. 146, czy uchwała z dnia 25 marca 1980 r., III CZP 12/80, OSNCP 1980, nr 9, poz. 160).

W obecnym stanie prawnym obowiązek "samoobliczenia" opłat został rozszerzony przedmiotowo także na opłaty stosunkowe (art. 130² § 1 i 3 k.p.c.), a podmiotowo na przedsiębiorcę w sprawach gospodarczych, także wówczas, gdy nie reprezentuje go profesjonalny pełnomocnik (art. 130² § 4 k.p.c.). Ta zmiana stanu prawnego nie usprawiedliwia odstąpienia od orzecznictwa wypracowanego na tle poprzedniej ustawy. Można nawet twierdzić, że to liberalne stanowisko jest – w odniesieniu do zwyczajnych środków odwoławczych i zaskarżenia – tym bardziej uzasadnione obecnie, ze względu na to, że nastąpiło rozszerzenie dotkliwego rygoru w postaci odrzucenia środka nienależycie opłaconego także na opłaty stosunkowe.

Wbrew sugestii Sądu Okręgowego, za zmianą stanowiska nie przemawia § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199), zgodnie z którym uiszczający opłatę sądową znakami opłaty sądowej nakleja znak na piśmie podlegającym opłacie. Przepis ten reguluje tylko wnoszenie pisma i jednoczesne opłacanie go znakami opłaty sądowej, co, rzecz jasna, nie oznacza, że

jest to jedyny sposób i moment dokonywania opłaty. Z § 3 ust 1 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia wynika, że opłata może być dokonana przed wniesieniem pisma do sądu, a z § 4 ust. 2, że także po jego wniesieniu. Z tych względów poszukiwanie w rozporządzeniu argumentów, które mogłyby przemawiać za odstąpieniem od ukształtowanej dotychczas praktyki sądowej, nie jest uzasadnione.

Prowadzi to do wniosku, że skuteczne jest w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. opłacenie przez radcę prawnego skargi na czynności komornika, dokonane po jej wniesieniu, lecz przed upływem terminu zaskarżenia.

Z tych przyczyn na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. orzeczono, jak w uchwale.